

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **D. P.,** zastoupený Mgr. Markem Svojanovským, advokátem, se sídlem Dvorek 16, Laškov, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje,** se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 6. 2014, č. j. KUOK 60925/2014, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 25. 7. 2016, č. j. 60 A 1/2014 – 40,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 25. 7. 2016, č. j. 60 A 1/2014 – 40, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce byl rozhodnutím Magistrátu města Olomouce (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 24. 3. 2014, č. j. SMOL/060835/2014/OARMV/DPD/Hyb, shledán vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, a to opakovaně v posledních dvanácti měsících, a byla mu uložena pokuta ve výši 4000 Kč spolu se zákazem řízení všech motorových vozidel v délce trvání čtyř měsíců od právní moci rozhodnutí. Tohoto

přestupku se měl dopustit tím, že dne 12. 12. 2013 v obci Majetín jako řidič motorového vozidla značky Porsche Panamera překročil nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou pro jízdu v obci o 29 km/h.

[2] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci následně v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud spatřoval pochybení v tom, že žalovaný neprovedl důkazy navržené žalobcem pro jejich nadbytečnost, čímž porušil zásadu rovnosti zbraní a skutkový stav věci zjistil pouze na základě jednostranných důkazů svědčících v neprospěch žalobce. Krajský soud konstatoval, že žalobce ještě před vydáním rozhodnutí správního orgánu prvního stupně tvrdil, že vozidlo neřídil, nicméně k prokázání svého tvrzení nenavrhl žádné důkazy. Správní orgán prvního stupně za takové situace zcela logicky a správně vyvrátil toto žalobcovo tvrzení odkazem na shodné výpovědi dvou zasahujících policistů o tom, že žalobce byl ve vozidle v rozhodnou dobu sám. V řízení o odvolání pak žalobce rozvedl své dřívější tvrzení, když uvedl, že se spolu s ním ve vozidle nacházely další osoby včetně řidiče vozidla a k prokázání této skutečnosti navrhl výslech svědků. Postup žalovaného, který odmítl důkaz provést, nebyl dle krajského soudu namístě. Ostatní žalobní námitky krajský soud nepovažoval za důvodné.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[3] Proti napadenému rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou opírá o stížní důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tedy namítá nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem.

[4] Stěžovatel považuje za podstatnou pasáž napadeného rozsudku, v níž krajský soud uvedl, že: „*Tvrdí-li proto osoba, proti níž se řízení vede, že se skutek, jehož se měla dopustit, odehrál jinak, než je jí kladeno za vinu, a* ***přitom zde nejsou objektivně ověřitelné okolnosti, které by takovou verzi s jistotou vylučovaly****, je pro zachování určité rovnováhy třeba provést důkazy, které k prokázání pravdivosti svých tvrzení navrhuje*“ (zdůrazněno stěžovatelem). Stěžovatel má za to, že v souzené věci zde byly objektivně ověřitelné okolnosti, které verzi žalobce jednoznačně vylučovaly, a to výslech zakročujících policistů – přímých svědků, podpis žalobce na tiskopisu oznámení přestupku (který nebyl žalobcem zpochybněn) a foto z měřícího zařízení. Právě proto byly žalobcem navrhované důkazy zamítnuty jako nadbytečné. Stěžovatel podotýká, že žalobce mohl skutečnosti, které dodatečně tvrdil během odvolacího řízení, tvrdit již v době silniční kontroly, a tak ztrácejí na věrohodnosti a přesvědčivosti. Krajskému soudu pak vytýká to, že v rozporu se spisovým materiálem a provedeným důkazy označil osoby navrhované žalobcem k výslechu za přímé svědky. Přímými svědky však mohli být pouze policisté, kteří byli vyslechnuti a shodně vypověděli, že žalobce byl ve vozidle sám. Odkazy krajského soudu na rozsudky Krajského soudu v Ostravě č. j. 58 Ca 20/2009 – 34 a Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 82/2009 – 75 jsou nepřiléhavé, neboť v nich navržení svědci byli „přímí“, a tedy byli na místě kontroly a mohli podat relevantní informace.

[5] Stěžovatel konstatuje, že právní normu lze aplikovat pouze v souvislosti s individuální realitou, což ovšem krajský soud dle jeho názoru neučinil, neboť nevěnoval patřičnou pozornost argumentaci žalobce vznesené během správního řízení. Žalobce tvrdil, že vozidlo řídil někdo jiný, tuto osobu však nejmenoval a uvedl, že řidič si uvědomil spáchání přestupku, po cca 1,5 km zastavil a vyčkal 5 minut na příjezd policie. Taková verze skutkového stavu věci zní podle stěžovatele velmi naivně. Nadto dle stěžovatele vyvstává otázka, proč se tento hodný a uvědomělý řidič sám hrdě nepřihlásil a namísto toho nechal věc projednat s údajným spolucestujícím – žalobcem. Pochybení krajského soudu tak stěžovatel spatřuje v tom, že nesprávně interpretoval a aplikoval § 50 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a odepřel stěžovateli zákonnou možnost nebýt vázán návrhem účastníka řízení (§ 52 správního řádu). Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti označuje napadený rozsudek za věcně správný a navrhuje, aby byla kasační stížnost zamítnuta. Připomíná, že přestupkové řízení není omezeno zásadou koncentrace. Již v řízení před správním orgánem prvního stupně žalobce tvrdil, že vozidlo neřídil. Protože správní orgán prvního stupně rozhodl ve věci bez nařízení jednání, navrhl žalobce výslech svědkyň až v rámci odvolání. Stěžovatel pak byl povinen provést důkazy ve prospěch i neprospěch žalobce, a neučinil-li tak, je závěr krajského soudu zcela logický. Vzhledem k tomu, že svědkyně byly ve vozidle přítomny, byl by jejich výslech přímým důkazem. Žalobce se také ztotožňuje s argumentací krajského soudu, že důkazy lze odmítnout pro nadbytečnost pouze tehdy, byla-li určitá skutečnost dostatečně prokázána nebo je-li nesporná. To však není tento případ, kdy žalobcem navržené důkazy měly prokazovat, že vozidlo neřídil, a vyvrátit tak tvrzení policistů.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a za stěžovatele v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. jedná jeho zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[8] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal.

[9] Nejvyšší správní soud na úvod připomíná závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 14. 1. 2014, č. j. 5 As 126/2011 – 68, publ. pod č. 3014/2014 Sb. NSS (dostupného stejně jako ostatní zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz), z nichž vycházel i krajský soud v napadeném rozsudku. Rozšířený senát judikoval, že

správní orgán je povinen postupovat v řízení o přestupku tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o přestupku (§ 3 správního řádu). Povinnost prokázat přestupek obviněnému má správní orgán. Obviněnému stačí k tomu, aby nemohl být za přestupek postižen, rozumná pochybnost o otázce, kdo se předmětného jednání dopustil. Nemusí se vyviňovat, tedy prokazovat, že se deliktního jednání nedopustil.

[10] V řízení o správním deliktu se nadto neužije § 82 odst. 4 správního řádu o koncentraci řízení. Obviněný tak může uplatňovat nové skutečnosti a navrhovat nové důkazy i v odvolání a správní orgán nemůže odmítnout provést navržené důkazy pouze s poukazem na to, že nebyly navrženy v prvním stupni (viz citované usnesení rozšířeného senátu). Obecně je však vhodné, aby obviněný neuchovával paletu tvrzení svědčících v jeho prospěch až na pozdější dobu, jinak se zbytečně připraví o posouzení námitek v obou instancích správního řízení. Navíc se teprve *ex post* podaná obrana může jevit dle kontextu věci i jako účelová (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2016, č. j. 5 As 206/2016 – 37, ze dne 21. 6. 2013, č. j. 6 As 25/2013 – 23, nebo ze dne 4. 12. 2013, č. j. 1 As 83/2013 – 60).

[11] Stěžejní otázkou v právě projednávané věci je to, zda žalobcova argumentace uplatňovaná během správního řízení založila důvodné pochybnosti, že se skutek, který mu byl kladen za vinu, odehrál jinak, než jak bylo zjištěno stěžovatelem, a zda tedy stěžovatel měl provést žalobcem navržené důkazy, a nikoli je odmítnout.

[12] Z oznámení přestupku a úředního záznamu plyne, že policejní hlídka naměřila dne 12. 12. 2013 v obci Majetín na ulici Mlýnská bílému vozidlu značky Porsche Panamera v úseku, kde nejvyšší povolená rychlost byla 50 km/h, rychlost 82 km/h. V úředním záznamu je dále uvedeno, že policisté dané vozidlo ihned dojeli a se zapnutým výstražným světelným zařízením a nápisem STOP POLICIE je zastavili. Po předložení dokladů bylo zjištěno, že vozidlo řídil žalobce. K záměně vozidla dle záznamu nemohlo dojít, neboť provoz byl mírný. Ze záznamu se také podává, že řidič s hlídkou spolupracoval a vozidlo od změření až po zastavení nikde nestavělo. Žalobce na místě podepsal oznámení přestupku, aniž využil možnost se do něj vyjádřit. Oznámením ze dne 20. 1. 2014 zahájil správní orgán prvního stupně řízení o přestupku a předvolal žalobce k jednání, načež se žalobce přípisem ze dne 29. 1. 2014 z jednání omluvil a současně oznámil, že se chce k věci vyjádřit a na podporu svých tvrzení navrhovat důkazy; konkrétní argumentaci v tomto přípise nevznesl. Následně v přípise ze dne 10. 2. 2014 sdělil, že navrhuje výslech policistů a trvá na předložení dokladů o tom, že použité měřící zařízení disponuje certifikátem o schválení typu měřidla a že policisté použili k měření přístroj, o němž bude do spisu založen certifikát. Bez bližší konkretizace dodal, že je připraven navrhnout další svědky, kteří prokážou absurditu zahájeného správního řízení. Ve vyjádření ze dne 3. 3. 2014, které bylo sepsáno jménem žalobce advokátem, žalobce opětovně požádal o odročení jednání nařízeného na následující den, navrhl, aby si správní orgán vyžádal doklad prokazující kalibraci měřicího přístroje, a konstatoval nutnost vypořádat se se všemi skutečnostmi prokazujícími identifikaci řidiče, který vozidlo v rozhodném okamžiku řídil, neboť žalobce řidičem nebyl. Dne 4. 3. 2014 se v nepřítomnosti žalobce konalo ústní jednání, během kterého byli vyslechnuti policisté jako svědci, přičemž jejich výpovědi korespondovaly s údaji zaznamenanými v oznámení přestupku a nebyly ani ve vzájemném

rozporu. Svědek nstržm. V. vypověděl, že nemohlo dojít k záměně vozidla, neboť provoz byl mírný, ani k záměně řidiče, jelikož ten byl ve vozidle sám. Svědek pprap. K. shodně vypověděl, že žalobce byl během změření a projednávání přestupku ve vozidle sám.

[13] Správní orgán prvního stupně následně vydal dne 24. 3. 2014 rozhodnutí, jímž shledal žalobce vinným ze spáchání přestupku spočívajícího v překročení nejvyšší povolené rychlosti při zvážení možné odchylky ± 3 km/h o 29 km/h. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s krajským soudem a stěžovatelem v tom, že správní orgán prvního stupně postupoval správně, když měl na základě souladných výpovědí policistů, které se obsahově nelišily od úředního záznamu, za prokázané, že se žalobce dopustil přestupku, který mu byl kladen za vinu. Obecná a ničím nepodložená argumentace, že žalobce vozidlo neřídil, nebyla za daných okolností způsobilá zjištěný skutkový stav věci zpochybnit.

[14] V odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně pak žalobce uváděl, že vozidlo neřídil, což mohou dosvědčit svědkyně E. Š. a M. L. Uvedl, že policie nepostupovala tak, jak je uvedeno v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, a že kdyby věděl, jak celá záležitost dopadne, byl by si na postup policie okamžitě stěžoval. Ve vozidle podle něj v rozhodnou dobu seděly celkem čtyři osoby, a to žalobce, řidič vozidla a dvě jmenované svědkyně. Rozporoval také tvrzení, že policie okamžitě přijela k vozidlu, a naopak tvrdil, že policistům trvalo nejméně pět minut, než přijeli k vozidlu, které řidič zastavil, neboť si byl spáchání přestupku vědom. Doklady však policie kontrolovala žalobci, protože na jejich adresu pronesl poznámku, a to navzdory tomu, že jim sdělil, že vozidlo neřídil.

[15] Nejvyšší správní soud na rozdíl od krajského soudu dává za pravdu stěžovateli, že žalobcova procesní obrana byla v kontextu veškerých relevantních okolností nepřesvědčivá a vyvrácena provedenými listinami a výpověďmi zasahujících policistů. Věrohodnost žalobcovy obrany snižuje už jen to, že ji poprvé v konkretizované podobě uplatnil až v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, tj. s odstupem čtyř měsíců od spáchání přestupku, přičemž při oznámení přestupku se k věci odmítl jakkoli vyjádřit a podepsal záznam v místě, kde byl jasně označen jako řidič vozidla (snímek vozidla v tomto ohledu však průkazný není). K důvěryhodnosti tvrzení žalobce nepřispívá ani zásadní obrat v obsahu jeho procesní obrany. Zatímco v řízení před správním orgánem prvního stupně stavěl svou argumentaci na nutnosti ověřit kalibraci měřicího přístroje, během odvolacího řízení a řízení před soudy tuto argumentaci zcela opustil a nahradil ji novými tvrzeními, která postupně rozvíjel. Třebaže důvodem pro odmítnutí argumentace nebo důkazních návrhů nemůže být to, že je obviněný uplatnil až v pozdější fázi správního řízení, v tomto konkrétním případě posloupnost žalobcovy argumentace vnáší pochybnosti o její pravdivosti. Nezpůsobilost této obrany však pramení z její logické rozpornosti. Žalobce zejména nikdy neobjasnil, proč údajný řidič vozidla, který měl být dle skutkové verze žalobce natolik poctivý, že poté, co si uvědomil spáchání přestupku, zastavil vozidlo a vyčkal na příjezd policejního vozu, se posléze zpronevěřil čestnosti a sám se nedostavil k policejnímu či správnímu orgánu s přiznáním, že přestupek spáchal. Že namísto toho tento údajný řidič nechal správní orgány projednat přestupek se žalobcem, žalobcovu verzi značně zpochybňuje. Žalobce ani nevysvětlil, proč až po čtyřech měsících poprvé uvedl, že vozidlo neřídil (důležitosti této skutečnosti si je nepochybně vědom i právní laik).

[16] S přihlédnutím ke všem okolnostem posuzovaného případu považuje Nejvyšší správní soud shodně se stěžovatelem tvrzení, jimiž se žalobce snažil otřást vzájemně provázaným a vnitřně nerozporným systémem informací, které jednoznačně vedly k závěru, že spáchal přestupek, z něhož byl uznán vinným, za účelová a nevěrohodná.

[17] Po skutkové stránce se tak tento případ odlišuje od krajským soudem zmiňované věci sp. zn. 5 As 82/2009, neboť žalobce (na rozdíl od obviněného ve věci souzené pátým senátem) přednesl vnitřně rozpornou argumentaci. Tato věc se také skutkově liší od věci řešené rozsudkem ze dne 20. 1. 2006, č. j. 4 As 2/2005 – 62, publ. pod č. 847/2006 Sb. NSS (na který pátý senát odkazoval), v níž obviněný odmítl podepsat oznámení přestupku, od počátku předestíral konzistentní verzi skutkového děje a na podporu svých tvrzení navrhoval již před prvostupňovým orgánem výslech konkrétních svědků. Skutkové okolnosti žalobcovy věci se naopak podobají těm, které zde byly ve věcech sp. zn. 6 As 25/2013 a 5 As 206/2016, v nichž měl Nejvyšší správní soud procesní obranu obviněných za účelovou, nepřesvědčivou a nezpůsobilou zpochybnit skutkový stav zjištěný ve správním řízení.

[18] S ohledem na konkrétní okolnosti této věci nepokládá Nejvyšší správní soud postup stěžovatele, který nepřistoupil k provedení důkazů navrhovaných žalobcem v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, za chybný. Krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda stěžovatel svým postupem porušil rovnost zbraní a zda bylo namístě za daných okolností aplikovat § 52 správního řádu umožňující neprovést některé z navržených důkazů. Je tedy naplněn kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[19] Nejvyšší správní soud shledal, že je kasační stížnost důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). V souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2017

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu